

19055

1887

991.99

U-50

28 JUN 2005

350

ՄԿՐՏԻՉ ԱՃԷՍԵԱՆ

ՀՈՅՍ ԵՒ ՍՏՈՒԵՐՔ

ՔԵՐԹՈՒԱԾՔ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՆՏԱՏԵԱՆ

(Արամեան)

1887

ee 128

807. 99

4 - 50

891.99
Ա-50

19 NOV 2010

ԱՌ ՎՍԵՄԱՓԱՅԼ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷԹԵՆՏԻ ՏԱՏԵԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Նուէր

ամենախորին յարգանաց

Հեղինակին

Մ. Ա.

07 APR 2014

19055

Հոյս եւ Ստուերի

ՔԵՐԹՈՒԱՆՔ

Այլ եղատիրութիւնք Հեղինակին

Ժպիսք եւ Արսաւոյ, քերութիւնք.

Վահագն, դիւցազներգութիւն.

ԻՄ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ

57527-66

Նաոեր ինձ ուղղեն այս հարց — «Ի՞նչ խորհիս» .
Եւ երբ բացատրեմ խորհուրդներ որ յիս
Կուտակեալ յուզին իբրեւ բուխ ամբեր ,
Ուերնին բօրվեն՝ ժպտին անտարբեր :

Ես խորհիմ մենիկ՝ խորհիմ ինձ համար ,
Դիտելով զաստղեր որ յերկնից կամար
Փայլին գեղեցիկ , դառնան հանապազ,
Աշխարհներ անբիւ գերդ ծովուն աւազ :

Նախասահմանեալ շրջանի մեջ՝ ժիր
Ամեն ինչ դառնայ, շարժի ամեն իր.
Զայն, յոյս, ջերմութիւն շարժումէն՝ ծագի,
Շարժումն արտադրէ կեանք, շունչ եւ ոգի:

Խորհիմ խօսիմ մունջ այն աստեղաց հետ
Որոց բաղդատմամբ երկիրն է մի կետ,
Եւ որք կարող են գովկիան մեր յայն
Ծծելով քամել ի մի ումպ միայն:

Ի՞նչ վե՛ն են հոգիք որ բնակին հոն,
Ի՞նչ յայն է նոցա մտաց հորիզոն,
Եւ գիրենք կրժեն ոչ կասկած կամ ահ
Զի ճշմարտութեան միշտ պայծառ է ջան:

* * *

Թղթատեմ բնութեան գաղտնեաց զիրքն անճառ,
Տեսեալ հետեւանքն՝ որոնեմ պատճառ,
Թէ ինչպէս երկու յար նման տունկեր
Քովէ քով աճին տան արդիւնք տարբեր:

Մի եւ նոյն հողէն, ջրէն եւ օդէն
Իրենց պէտք եղած նիւթն ինչպէս զտան,
Ինչպէս հաւաքեն, բաղադրեն ճարտար
Զանազան հոտ, համ եւ գոյն թիւր հազար:

Նոյն յարկին ներքեւ կրթուած եղբարք
Այսպէս գանազան կրեն ձիրք եւ բարք.
Մին յանդուգն ընտրէ փառաց ասպարեզ,
Մինչդեռ գիտութեանց հետեւի միւսն հեզ:

* * *

Ժպիտք եւ արցունք, հաճոյք եւ ցաւեր
Կենաց պատկերին կազմեն յոյսն ու ստուեր.
Նոր նոր գգացմունք եւ կիրք հակառակ
Յաջորդելով՝ կեանքն առնեն ներդաշնակ:

Ինչպէս ցուրտ եւ տօք, ինչպէս մութ եւ յոյս,
Այսպէս վիշտ եւ խինդ, այսպէս հոգ եւ յոյս
Լծեալ են կենաց միշտ զոյգ անբաժան,
Անխուսափելի օրէնք եւ պայման:

Ոչ բերրի առնել կարող է արեւ
Այն դաշտեր գոր ոչ ոռոգէ անձրեւ,
Եւ մահ եւ ծնունդ՝ կենաց երկու ծայր,
Միշտ գրկեն զերար իբրեւ քոյր եղբայր:

Տգեղն ու չքնաղ, յոռին եւ ագնիւ
Կենաց շղթային օղակներ անբիւ,
Երկուքն ալ ունին պաշտօն հաւասար,
Օրհնեալ է բարին, չարն է օգտակար:

Ո՛չ, մի հարցընեք քե ես ինչ խորհիմ,
Գրիչն իմ սրտիս չե հաւատարիմ.
Ա՛յլ ե տեսակետն իմ եւ ձերն ե այլ,
Մուր քուի ձեզ հոն ուր ես տեսնեմ փայլ;

Անհաշտ խորհրդոց որ յիս տան կոիւ
Այս քղբին յանձնեմ սոսկ ստուերն հագիւ.
Եւ պատառելով զանուրջս իմ պղտոր
Ցիւր ու ցան հողմոց տամ կտոր կտոր:

Վ Ո Ս Փ Ո Ր

Ալեաց մեջեն կանգնած վեր՝
Զույգ հրաշալի աշխարհներ,
Ապշած դիտեք միշտ զիրար
Իբրեւ երկու սիրահար,
Եւ Տէր ժպտի ձեր վերայ
Սիրուն ափունք Վոսփորայ:

Խարտեաշ վարսիւք՝ աջք նուաղ,
Դու եւրպա հարս չքնաղ,
Եւ բաւ մօրուօք՝ յօնք նսեմ,
Ասիան՝ քո նստի դեմ.
Ո՞վ հեշտ ափունք Վոսփորայ,
Տէրն իսկ ժպտի ձեր վերայ:

Ընդ երկնքով ձեր պայծառ
Ձկայ ձմեռ ոչ ամառ ,
Այլ առաւօտն է զարուն ,
Երեկոյին ալ աշուն •
Զուարթ ափունք Վոսփորայ
Տերն իսկ ժպտի ձեր վերայ :

Դարե ի դար դուք երկու
Իշխեք հզօր ծովերու
Որ աշխարհիս ծայրերէն
Երկրպագուս ձեզ րերեն ,
Եւ Տեր ժպտի ձեր վերայ ,
Կապույտ ծովեր Վոսփորայ :

Երբոր հովեր մեղմաշունչ
Ծաղիկներու շարժեն փունջ ,
Այնպէս անոյշ հոտ բուրեն
Որ հրեշտակներ հրապուրեն ,
Եւ Տեր ժպտի ձեր վերայ
Ծաղկեալ ափունք Վոսփորայ :

Ծածկեն քիեր բոցունք քիւր
Եւ հովիտներ զով աղբիւր
Սոխակին հետ վարդենիք

Տօնեն ամեն օր հարսնիք ,
Եւ Տեր ժպտի ձեր վերայ
Զքնաղ ափունք Վոսփորայ :

Երբոր յայգուն վարդամատ՝
Շարուին բլրոց ձեր հակառ
Շող՝ մարգարիտ իբր աւազ ,
Հիացեալ ընդ այս երազ՝
Տերն իսկ ժպտի ձեր վերայ
Օրհնեալ ափունք Վոսփորայ :

Իսկ երբ լուսին ծագելով
Յոյայ պատկերն յայիս զով ,
Զեռ գիտեր ձրն է չքնաղ ,
Եւ հաճելով ընդ իւր խաղ՝
Տերն իսկ ժպտի ձեր վերայ
Պայծառ ալիք Վոսփորայ :

Կես զիշերին՝ սիրահար
Կուսանք երբոր քիավար
Սահին ՚ի ջուրս կապուտակ
Եւ նուագեն անուշակ ,
Տերն իսկ՝ ափունք Վոսփորայ ,
Ժպտի իրենց ալ վերայ :

Ոչ Հեյուետիա, Նարոյի
 Ոչ են քան ձեզ սիրալի.
 Թագաւորներ են անբախտ
 Որ տեսած չեն զայս դրախտ.
 Եւ Տեր ժպտի ձեր վերայ
 Անմահ ափունք Վոսփորայ :

Թոգունք որ բոյն անվրդով
 Կամիք շինել վարդերով.
 Աղջկունք՝ եթէ սիրոյ բել
 Կամիք երկար ոլորել,
 Եկէք յափունս Վոսփորայ
 Եւ Տեր հսկէ ձեր վերայ :

Տրտում հոգիք նաեւ դուք
 Որ փնտռէք ծառոց շուք,
 Կամ ուրանաք դուք՝ յամմուք,
 Արարչութեան հրաշքն ու փառք,
 Եկէք յափունս Վոսփորայ
 Եւ Տեր գրայ ձեր վերայ :

Ի՞նչ կայ հեշտ յերկրի, ի՞նչ կայ սուրբ յերկին
 Քան սիրասուն մայր, քան վեհանձրն կին.
 Կին՝ սիրուն եակ, փափուկ արարած,
 Արարչին մատամբ ծաղիկ մ'է հիւսուած :

Եւ մարդն առաջին հիացաւ գեղոյն,
 Զքնաղ հասակին, հերացն ոսկեգոյն,
 Եւ արբենալով անոյշ ականարկէն,
 Մոնչեց ուժգին՝ պարտեցաւ անդին :

Կին՝ սիրուն եակ, կին տկար եակ,
Առաջին ժամեն տարաւ յաղթանակ.
Մարդ սիրեց զնա առանց մեկնելու
Ձեռքին նորա ում չեղել հասու :

Կին՝ արարչութեան կետ եւ նպատակ,
Եւ մեք շուրջ նորա դառնամք անգիտակ.
Իւր հիմնական սուրբ քօղին ներքեւ
Անձնուէր կինն է երկնային պարգև :

* * *

Բայց կրսեն քե երբ Աստուած գեղ՝ շնորհ
Դրոշմեր ի ճակատ այս հրեշտակին նոր,
Նախանձոտ Սատան՝ շնչով ժանտաբոյր
Շօշափեց նորա հոգին լուսաբոյր :

Եւ կինն ալ փոփոխ՝ մոռցաւ գիւր կոչում
Պարտուց մեք խարխուլ՝ դրժեց գիւր երդում.
Եւ երբեմն զնա աղետ կամ նախանձ
Յանօրէն շաւիղ մղեցին անսանձ :

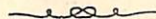
Բայց արդե՞ք կնոջ սիրոյ յորդ հոսանք
Ոչ տան մոռցրնել նորա սխալանք.
Արդե՞ք ծննդեան ցաւեր մահաբեր
Ոչ են բաւական քաւել գիւր մեղքեր :

* * *

Հրեշտակ կամ սատան... նորա մի ժպտեն
Դիւցագունք եւ վեհ հանճարներ յառնեն .
Մի հայեաց նորա զաշխարհ դղրդէ,
Բանակներ ի վեր կանգնէ յանդնդէ :

Բարւոյ եւ չարի քան մարդն զգայուն,
Ինչ որ ալ լինի կինն է միշտ սիրուն.
Սիրտ նորա անհուն սիրոյ է խորան,
Հոգին... անթափանց գաղտնեաց որորան :

Կին՝ երկու անհաշտ տարրերէ խառնուրդ՝
Անմահին մտաց գեղեցիկ խորհուրդ,
Կին՝ սիրուն եակ՝ առեղծուած անել
Ձոր պետք է պաշտել բայց ոչ բացաւրել :

ՅԵՏ ՅԻՍՈՒՆ ԶՄՐԱՆ

Յետ յիսուն ձմրան՝ չունիմ ստացուած,
 Ոչ տուն՝ ոչ հիւղիկ յարդէ ծածկուած,
 Բայց փոփոխ բախտին պարգեւներ խարդախ
 Արհամարհելով՝ երգեմ միշտ ուրախ :

Յետ յիսուն ձմրան՝ դեռ ծովեր ու սար,
 Արտեր ոսկեվարս, դաշտ հովիտ դաշար
 Դիտեմ ընդ երկար՝ վայելեմ լոփկ,
 Եւ այս շատ իսկ է սրտիս իմ փոքրիկ :

Յետ յիսուն ձմրան՝ տակաւին կայտառ
 Շրջիմ հետիոտս 'ի ձոր եւ յանտառ,
 Եւ ոչ նախանձիմ հարստին երբեք
 Որ ձոխ կառքին մեջ երբայ ցաւաբեկ :

Յետ յիսուն ձմրան՝ պատերն են անգարդ
 Համեստ սենեկիս, բայց երբ լոյս զուարթ
 Ներս կը բափանցէ, ցոյց տայ ինձ պատկեր
 Սիրուն զաւակացս՝ իմ միակ գանձեր :

Յետ յիսուն ձմրան՝ չունիմ ստացուած,
 Ոչ մի բիզ պարտեզ, բայց գիտես Աստուած,
 Թե ոչ շրթներես բռած է զանգատ .
 Թող միշտ երջանիկ բայց լինիմ աղքատ :

Յետ յիսուն ձմրան՝ ո՛ր Տեր ինձ մի տար
 Ոչ փառք մուրացիկ, ոչ սիրտ վշտահար,
 Այլ տո՛ւր ինձ ճարել հացիկ անխարդախ
 Ա տո՛ւր ինձ երգել միշտ զոն եւ ուրախ :

Ն Ո Ր Ա Մ Ի Ն

3 Մայիսի 1887

Մայիսի ընծայ՝
Աղւոր լուսնկայ,
Ո՞ր աստղին ծոցեն
Եկար *խեր* ու *շեմ* :

Մայիսի հոգեակ՝
Սիրուն աղանեակ,
Ո՞ր քոջնոյ բունեն
Ծնար *խեր* ու *շեմ* :

Մայիսի նուէր՝
Վարդերու ընկեր,
Ո՞ր ծաղկի հոտեն
Շրթունք քո բուրեն :

Մայիսի ձօնած
Քնքուշ արարած,
Ո՞ր վարդի ցօղեն
Աջուկք քո ըղխեն :

Մայիսի ընծիւղ՝
Ծաղկալից գամբիւղ,
Ո՞ր խնկի շառեն
Բուսար *խեր* ու *շեմ* :

Մայիսի ժպիտ՝
Փայլուն մարգարիտ,
Ո՞ր անոյշ հովեն
Բերես *խեր* ու *շեմ* :

Մայիսի պարգեւ
Զուարթուն բերեւ,
Աստուծոյ քովեն
Բերիր *խեր* ու *շեմ* :

Ս Ի Կ Ա Ր

Սիկարին ծուխն է սփռեալ յընդհանուր ,
Հարուստ եւ աղքատ սիրեն նորա հուր .
Սիկարն է քերեւ գիտութեանց լապտեր
Ձի նորա բոցէն ծնան շատ գիտեր :

Ես ոչ մուլի եմ եւ ոչ դեզ առ դեզ
Սիկարներ ընեմ յաճախ ողջակեզ ,
Եւ քեպտ կրծիս է վնասակար ,
Սակայն կը սիրեմ զանուշիկ սիկար :

Տըտում քե զուարբ նստիմ եւ խորհիմ՝
Ձունիմ սիկարին պէս հեշտ մտերիմ .
Նոյն է երկուքին մեր ճակատագիր ,
Քիչ քիչ կը վառիմ եւ դառնամ մոխիր :

Իսկ երբ մուր պատէ վշտացեալ հոգւոյս՝
Ինձ առաջնորդէ իմ սիկարին լոյս ,
Եւ բարձրանալով մուկն ոլոր ոլոր ,
Հետը կը տանի ցաւերըս բոլոր :

Օ Ղ Ի

Երբոր կը խմեմ մի գաւար օղի՝
 Յոգնած մտքիս մէջ նոր լոյս շողշողի,
 Եւ բերենալով հոգեբու բեռէն՝
 Դիւրիջ երազք զիս մեղմիկ որորեն :

Երբ երկու գաւար կը խմեմ օղի՝
 Հեշտ հրճուանաց մէջ սիրտ իմ ողողի,
 Պահ մի կը դառնամ ժիր երիտասարդ
 Եւ կեանքն ինձ բուի առանց փուշի վարդ :

Երբ երեք գաւար կը խմեմ օղի՝
 Իրական աշխարհ աչքես սքօղի,
 Եւ հոգիս կարծես մի զուարթուն մոգ՝
 Տանի դժոխքէն յԱբրահամու զոգ :

— —

Մ Շ Ա Կ

Հերիք, մշակ, սուգ ի ճակատ,
Անշարժ կանգնած՝ յուսահատ
Աջօք դիտես խանձած արտերդ
Եւ հառաջես մերք ընդ մերք :

Հերիք դիտես հունձքերդ անգօր,
Հասկերն ամուլ՝ միջակոր,
Զոր յորդ քրտամբ եւ անձանձիր
Խնամելով ցանեցիր :

Հերիք գննես ժլատ ամբեր
Որ կը սահին անտարբեր,
Եւ կը ծաղրեն խուլ՝ անողոք
Սրտիդ վերքեր ու մորմոք :

Ինչպես մայր մի որ իւր հիւանդ
Մանուկն հսկէ սիրախանդ,
Ափսոսալով եւ դու աշտպես
Վատոյժ հունձքերդ գրկես :

Մերք զաջն օրհնես որ ի վերայ
Թշուառ, զլխոյդ ծանրանայ,
Եւ մերք յիմար՝ սպառնալից
Բողոքես ընդդէմ երկնից :

Մշակ, հերիք կուրծրդ բաղխես
Արտասուելով դառնապես,
Հերիք տրտմիս եւ վշտանաս
Կշռելով շահն ու վնաս :

Նօրի մանկանց տրտունջ եւ լաց,
Սպառնալիք վաշխառուաց,
Մութ ապագայն եւ անեղ սով
Հերիք յիշես սոսկալով :

Արտորայիդ քարացեալ հող
Ում զովարար պակսի ցող,
Հերիք փորես եղունգներով,
Կամի՞ս բաղուիլ հունձքիդ քով ...

Ձախորդութեան մէջ մարդն յաւետ
Պետք է կոուի բախտին հետ. ...
Քաջին համար լայն ինչ օգուտ,
Քաջին համար վիշտն է սուտ :

Կտրիճ սրտին՝ վիշտն է աղբիւր
Դիւցազնական զործոց բիւր.
Կտրիճ սրտին՝ վիշտն է խթան
Եւ առաջնորդ յաղբութեան :

Յուսն , մշակ , սիրտ ան հապա ,
Դարձն աչքերդ յեւրոպա ,
Տես այն փորձեր զորձեր հսկայ
Որով երկիր զարգանայ :

Տե՛ս , արհեստն հոն պողաբերի ,
Հոն քնութիւնն է գերի ,
Գերի բաղդն իսկ անագորոյն
Մարդու կամաց՝ հանճարոյն :

Ճեղքէ չափէ լեռ , ծով ու ձոր
Հոն մեքենան ըոցաւոր .
Հոն շանքն իրեն զծէն շեղի
Եւ գետ փոխէ գիւր ուղի :

Հոն անտառներ հասուցեր են
Որ բոնութեամբ ամպերէն
Անձրեւ քամեն յորդառատ ,
Ինչպէս կովու կրեն կար :

Յուսն , մշակ , եւ վստահ լե՛ր
Թե անցնին այս սեւ օրեր ,
Եւ այս տարուան լնուն կորուստ ,
Յաջորդ տարուան հունձք հարուստ :

ՄԱՀ ՆՈՐ ՓԵՍԻՆ

Գուր որ դեռ երեկ պար բոնեիք հոս
 Ի փող հարսանեաց եւ զարնէիք ծափ,
 Եկայք արդ նորէն լսել զոյժ՝ ամբոսս,
 Գոյժ որ ոսկերաց մեջ հեղու սարսափ:

Տեսէք մայր փեսին ոչ եւս զարդարուած,
 Այլ խուրձ զգեցեալ՝ արձան յուսահատ.
 Նա որ հաւատայր եւ յուսայր յԱստուած՝
 Կարծես արդ չունի յոյս, չունի հաւատ:

Քանզի ճիշդ եօրն օր անկեալ ծնրաղիւր,
 Հէք մայր, աղօթեց ջերմ պաղատանօք,
 Ողբերովն յուզեց գերկին եւ գերկիր,
 Բայց երկիր էր խույ՝ երկին անողոք:

Անկողին որդւոյն ուր սեր տեղայր վարդ
 Փոխեր է յանկարծ ի սեւ գերեզման.
 Պսակն հիմենեան՝ դազաղին է զարդ,
 Եւ քօղն հարսանեաց՝ մեռելոյ պատան:

Ժպիտք եւ համբոյրք, գեղ, կեանք, յիշատակ
 Ցնդեցան որպէս հողմավար ստուեր.
 Եւ մոռացութեան ցուրտ վերմակին տակ
 Թաղեցան երկու սրտի զաղտնիքներ:

Ահ գերեզմանին լսեցէք խորէն
 Որդեր որ կրծեն ձեռքերն այն քնքոյշ.
 Լսեցէք հապա սողունք որ փորեն
 Դեռ սիրով լցուած աչքերն այն մեղոյշ...

Հող էր՝ հող դարձաւ... սակայն իւր հոգին
 Բնութեան անհուն հոգւոյն խառնեցաւ,
 Եւ արդ հողմոց հետ հեծէ լալագին,
 Կամ փայլէ գերդ աստղ արտասուօք խոնաւ

Սեր՝ երջանկութիւն բնակեր յայս տուն,
 Հիմա անգութ մահ կանգնեց գիւր արող.
 Թշուառ մայր ... կսկիծն է գիր ճակատուն,
 Վիշտ՝ ժառանգ որդւոյն, իսկ ցաւն է իւր բող:

Հ Ո Գ Ի

Էակ անծանօր՝ ճառագայթ անհիւր
 Որ զաշխարհ գրկես, ներշնչես ի նիւր,
 Որ յօղես մարդիկ ընդ գուարբնոց դաս,
 Հոգի՛ դու, յորմէ՞ ծագիս, յո՞ դառնաս:

Մանուկն կարծէ՛ յաստեղս է քո ըոյն,
 Կոյսը՝ քէ դու ես վարդին հօտ եւ գոյն.
 Նաւաստեաց համար դու ձայն ես հողմոց,
 Եւ րանաստեղծին՝ հառաջանաց րոց:

Հոգի՛, յորմե՞ դու ծագիս, յո՞ դառնաս .
Ոչ մարդն այս գաղտնեաց եղև վերահաս
Խմաստունք ըսին քե յոյսեն բղխիս ,
Իսկ յիմարք կարծեն քե յոչինչ փոխիս :

Եսն՝ առանց քեզի աննշան մ'ե ձայն,
Առանց քեզի՛ յոյսն ե պարզեւ ունայն ,
Եւ առանց քեզի՛ հողածնաց համար
Զիք անմահութեան եւ ոչ գաղափար :

* * *

Ծաղկանց հունտի պէս՝ հոգւոց բիր երամ
Միքե՞ կը ցանուին ձեռք նախախնամ ,
Թե մի ամբողջ ես՝ հոգի անբաժան
Կապ տիեզերաց՝ հիւլէ անսահման :

Երբ խորհիմ խօսիմ քեզ հետ դեմ առ դեմ,
Բաշ զգամ գքեզ, զոգցես շօշափեմ,
Բայց ինչո՞ւ մոռնամ գքեզ ես ի քուն ,
Արդեօ՞ք մոռացումն ե եւ յետ մահուն :

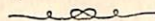
Ինչո՞ւ տառապիս երբ հիւժիմ հիւանդ ,
Դու տե՛ր ե՞ս մարմնոյս քե ի նա աւանդ ,
Ինչո՞ւ պակասիս երբ նիւրբ փտտի՛ ,
Ի՞նչ կայ քո միջեւ եւ անարգ նիւրբ :

Մերք հեզահամբոյր, գուարք հաշտարար ,
Ծաղիկներ զարնան դու առնես դաւար ,
Եւ մերք աւերիչ, անգուր , ահաւոր
Յուզես ծովերու անդունդները խոր :

Միքե՞ նոյն աղբիւր, միքե՞ նոյն պատճառ
Հոսե՛ ալիքներ պղտոր եւ պայծառ .
Հոգի՛՝ դու յորմե՞ ծագիս, յո՞ դառնաս
Որ գործես բարի , որ գործես վնաս :

Թե յորմե ծագիս ի՞նչ փոյր ինձ գիտնայ,
Երբ դու աջնիւ ես , ամբիժ եւ ժուժկալ ,
Երբ բարւոյն համար յոգնիս անձանձիր ,
Որ սուրբ աղբիւրեն ըղխար՝ հոն դարձիր :

Բայց երբ չար ես դու, կեղծաւոր ու ցած,
Յայնժամ հարցանեմ ես տարակուսած ,
Թե յորմե՞ ծագիս, յո՞ դառնաս... ավասոյ ,
Պատասխանը միշտ բաղուի մահուն փոս :

ՄԻ ՄՈՌՆԱՐ ԶԻՍ — (Forget me not)

Երբ առաւօտուն լուսլի գերես,
Հարցի՝ ի՞նչ հոտ է որ ջրոյս խառնես.
Սորա անունն է, ըսիր, Պեարրիս,
«Մի մոռանար զիս:»

Ոչ մոռնամ զքեզ, դուստր իմ վստան լե՛ր.
Բայց տաղտուկ հոգեր պան մի քո պատկեր
Թե յինեն ծածկեն, կրկնէ Պեարրիս,
Հայր, մի մոռնար զիս:

Ոչ գքեզ մոռնամ, բայց հոգիս երբոր
Հեշտ երագներով շրջի լերկնից խոր,
Ե՛կ զիս արբնցուր, ըսէ ականջիս,
Հայր, մի մոռնար զիս:

Ոչ մոռնամ՝ ընաւ, սակայն երբ այգուն
Հիացեալ լսեմ գեղգեղ հաւերուն,
Երգելով եւ դու ըսէ՛ Պեարրիս,
Հայր, մի մոռնար զիս:

* Ոչ մոռնամ գքեզ, բայց զուարթ լուսնակ
Թե մոռցնել տայ ինձ քո յիշատակ,
Ե՛կ դու ինձ ժպտե, ըսէ Պեարրիս,
Հայր մի մոռնար զիս:

Եւ ինչպէս մոռնամ զի դու իմ բոջուն,
Դու ես իմ երագ, իմ լուսնակ սիրուն.
Քո հոտ՝ քո ժպիտ միշտ կրկնեն սրտիս,
Հայր, մի մոռնար զիս:

Ո՛վ դուստր իմ գքեզ ոչ մոռնամ երբեք,
Բայց ափսո՛ս երբոր հիւժիմ վշտաբեկ,
Եւ դու աղօթես՝ անմեղ Պեարրիս,
Մի մոռնար եւ զիս:

Ա Ս Տ Ե Ղ Ք

Առ Օր. Վիրժինի Թոֆարյան

Երբ գիշեր պարզ եւ հաշտ է ծով,
Ինչո՞ւ մենիկ նստիս արքուն,
Հետաքրքիր՝ ապշած ոգւով
Ի՞նչ հարցանես դու աստղերուն
Երբ գիշեր պարզ եւ հաշտ է ծով:

Խորհրդաւոր բնութեան գաղտնիս
Երբ այդքան անձկաս քննել,
Լսէ մըմունջն իմ քնարիս
Որ քեզ մեկնէ ի գուարք քել
Խորհրդաւոր բնութեան գաղտնիս:

Այն շողշողուն կէտեր պայծառ
Որ բրբռան լերկնից երես՝
Նման աչաց քոց լուսավառ,
Ի՞նչ սուրբ զանձեր ծածկեն՝ գիտե՞ս,
Այն շողշողուն կէտեր պայծառ:

Դեռափրիք հոգիք մարդոց
Որք ոչ ծնած են տակաւին,
Կըսեն նախնիք քե ոսկերոց
Այն աստեղաց մեջ կազմուին՝
Դեռափրիք հոգիք մարդոց:

Հոն բոցելով գերդ բիրենիկ
Կամ լողալով քերես՝ աշխոյժ,
Լուսոյ ծովուն մեջ բափառիկ,
Ծծեն բուն իսկ աստեղաց ոյժ,
Հոն բոցելով գերդ բիրենիկ:

Արես՝ քաջաց է օրեան,
Եւ երեսակ՝ հոգւոց հըլու.
Լուսնբազն է գիտնոց որբան,
Բախտաւորացն է փայլածու,
Արես քաջաց է օրեան:

Բայց կոյս հոգւոց՝ քեզի նման,
 Քոյնն է յատուկ՝ այն զուարթուն
 Աստղն Սրուսեակ՝ սիրոյ պաշտպան,
 Որ միշտ ժպտի առաւօտուն
 Չքնաղ կուսից քեզի նման:

ԻՄ ԺԱՄԱՅՈՅՑ

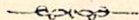
Դու որ բանիս չբի զիշեր եւ տիւ,
 Յոյց տուր ինձ տեսնեմ ասեղիդ ծայրիւ
 Թէ ցաւոց ժամերն իմ հաշուես ո՛րքան,
 Իսկ քանի՜ հաշուես հաճոյից վայրկեան:

Դու չբի չբի ձայնին հետ որչափ արդեօ՞ք
 Սիրտս է բարախեր սիրոյ հրճուանօք.
 Դու չբի չբի ձայնին հետ արդեօ՞ք որչափ
 Սիրտս է դողդոջեր յուսով սուտախար:

Ո՛վ իմ վաղեմի ընտիր բարեկամ,
 Բեզդէմ զանգատիմ զուր տեղ շատ անգամ,
 Մերք սրտմտելով քե ղառնաս վաղվադ
 Մերք անիծելով քե քաղես ղանդադ :

Մինչդեռ մի արդար մարդու խղճին պես
 Դու միօրինակ եւ հանդարտ զարնես,
 Եւ ես եմ չիմար՝ ես ինքն անիրաւ
 Որ փոփոխ կրից լինիմ անձնագրաւ :

Թե հնչես ուրախ՝ քե հնչես տխուր,
 Խնդամ քե արտմիմ, միշտ խաբիմ ի զուր,
 Զի քո մէն մի քայլ՝ կենաց իրական
 Մի մասըն րառնայ տանի գերեզման :

206

Առ Օր. Մարի Փափագեան

Այսօր գեղեցիկ քո անուան ե տօն,
 Եւ ես փափաքիմ ընել քեզ մի ձօն,
 Բայց ոչ մարգարիտ կամ ական ոսկեշար,
 Զի սիրտդ ե ազնիւ քան զամեն գոհար :

Երե ընծայեմ քեզ վարդ գեղեցիկ,
 Եւ այն ալ, ափսո՛ս, ե շատ վաղանցիկ,
 Մինչ դու ձիրք ունիս անմեղ հոտ բուրել
 Որ վարդին հոտեն քաղցր ե առաւել :

Թե կարենայի՝ փայլուն աստեղներ
Քաղելով լերկնից , քեզ տայի նուէր ,
Այլ զի չեմ կարող՝ կը մաղքեմ սրտես
Որ փայլի ճակատ քո միշտ անտղի պէս :

Հ Ո Ւ Ն Ձ Ք

Ծագե արշալոյս՝ վարդ կապած ճակտին,
Եւ եկեղեցւոյն կոջնակ ննչէ հաշտ .
Մանկո՛ւնք, ճն աղջկունք, շուտ ելէք յոտին
Փամ ե հնձելու, վազեցէ՛ք ի դաշտ ,
Ծագե արշալոյս՝ վարդ կապած ճակտին :

Զևփիւ հունձքերուն բարեւ տայ վերջին.
Շողան մանգաղներ ... բողջով իրենց բոյն
Արտուտին ձագեր սրտատրոփ փախչին .
Իսկ բարդ բարդ դիզուին հասկեր ոսկեգոյն,
Զևփիւ հունձքերուն համբոյր տայ վերջին:

Երբ յետին նշոյլ արձակե արեւ,
 Արտը նմանի ալեծուլի ծովուն,
 Կապուցներ շարեն կառքերուն վերեւ
 Որք հոնջելով կը դառնան ի տուն՝
 Երբ յետին նշոյլ արձակե արեւ:

Եւ երգք օրհնութեանց դղրդեն գայեր,
 Հաց՝ քրտամը շահած ո՛րքան է համեղ.
 Առատ ցորենով լցան համբարներ,
 Պար ընած կայտոռն մանկունքներ անմեղ,
 Եւ երգք օրհնութեանց դղրդեն գայեր:

Դ Ր Ա Մ

Հարկ չէ միշտ լինիլ խոհուն գիտնական.
 Յաճախ նա որ է տգէտ աննշան՝
 Ակադեմիայի ընտրուի անդամ
 Երէ ունի դրամ:

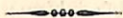
Զարմանալի են օրենք աշխարհի.
 Կարծեն քէ ճարտար խօսի եւ խորհի
 Նա որ իրօք է ապուշ եւ անհամ
 Երէ ունի դրամ:

Ընկերութեանց մեջ բազմի վերին բարձ,
 Երկնից մեջ նաեւ յուսայ առնուլ վարձ՝
 Երբեմն նա իսկ որ է անգգամ
 Երէ ունի դրամ :

Խնջ փոյր երէ կաղ ըլլայ կամ քոտտ,
 Թէ համրոյրք նորա բուրեն զազիր հոտ,
 Տօնեն զնա միշտ հեք կանանց երամ
 Երէ ունի դրամ :

Նա որ ոտնակոխ առնէ գիր պատիւ,
 Եւ ծաղրէ ամեն զգացմունք ազնիւ,
 Նա եւս ստանայ փառք ու բարեկամ
 Երէ ունի դրամ :

Իրաւունք գտնայ միշտ չեցուն զրպան.
 Եւ առանց խղճի կուտայ Տէր պապան.
 Զորս կին մէկ մարդուն, եւ կը հաւատամ,
 Թէ սա ունի դրամ :

Ո՞ՒՐ ԵՐԹԱՆ ՀՈԳԻՔ

Առ Վսեմ. Գրիգոր ԿՔ. Օսեան

Ո՞ւր երբան հոգիք, միբե՞ հոն ուր շունջ
 Հողմոց բափառիկ երբայ անտրտունջ,
 Կամ հոն ուր անդարձ բաւալին ալիք,
 Միբե՞ հոն երբան եւ մարդոց հոգիք:

Դու որ զերկնային խորհրդոց մատեան
 Արդ բաց ընթեռնուա, ո՞վ ազնիւ Օտեան,
 Պատմէ ինձ հոգւոյդ ուղեւորութիւն
 Երբ մարմին քո աստ փոխեցաւ յաճին :

Պատմէ դեպ ի ո՞ւր սլացար, յո՞ր վայր,
Յո՞ր աստղ ում այնքան հոգի քո անձկայր,
Հոգիդ որ ցաւոց զտուելով ըովեն
Այն աստեղաց պէս էր փայլուն արդեն :

Դու ոչ խորշէիր ննջել մահու քուն,
Զի ոչ վախնայիր զարքնուլ յետ մահուն .
Պատմէ քե՛զ զո՞ն ես, քե՛զ լցան փափագ
Եւ կարօտ սրտիդ անեղր եւ անյագ :

Դու մտօք վսեմ ճախրէիր մինչ յամբ
Բայց սիրտ քո չի էր մանկան զգացմամբ .
Պատմէ քե՛զ ի՞նչ վարձ ընդունին յերկին
Որք անմրմունջ աստ հեծեն տառապին :

Պատմէ քե՛ մեր կեանք՝ մի տգեղ երազ
Հանդերձեալ կենաց է յառաջավազ,
Եւ քե՛ հոն մնան մեզ հեշտ, անպղտոր
Երազներ անվերջ՝ միշտ չքնաղ եւ նոր :

Հոն արդարութեան վրիժուն ճառագայր
Յոյց տայ այն խիղճեր զորքս տանջէ խայր,
Իսկ քեզի նման հոգիք վեն ու զգօն
Իրենց արժանեօք յաւետ փայլին հոն ...

* * *

Վոսփորայ բարձանց՝ յանտառաց ստուեր
Ուր ոչ աշխարհի հասնին աղմկներ,
Առ ոտն իմ բացուած լայն ընդարձակ ծով
Քեզ խորհուրդս ուղղեմ վարանեալ մտքով :

Կարծես այս բարձրեն՝ քեզ աւելի մօտ
Կամիմ քու ձայնեղ առնուլ զիմ կարօտ...
Բայց ի խոր ալեաց ընկղմի արեւ
Եւ զանտառ ծածկէ զիշեր բանձր ու սեւ :

Մեր հորիզոնէն այսպէս մեկնեցար,
Եւ երկրայուրեան զիս պատեց խաւար .
Թէ քո հետ տանիս դու մահուն գաղտնիք
Ո՛վ ինձ մեկնէ քե՛ հր երբան հոգիք ...

* * *

Ո՞ւր երբան հոգիք... իրրեւ ծաղկանց բոյր
Միքե՞զ կը ցուին... իրրեւ մեղմ համբոյր,
Իրրեւ երգ բոուցիկ կը մարին միքե՞.
Հապա հր երբան հոգիք ...

Ո՛վ գիտէ :

Ե Ր Կ Ի Ն Ք

Անդունդք անսահման երկնից կապուտակ,
Ո՞վ երբեք կրցաւ խուզել ձեր յատակ,
Եւ անհաս գաղտնեաց ձեր անբափանց քօղ
Պատուել՝ փարատել ո՞վ եղեւ կարող:

Թե տիեզերաց մեջ՝ արեւ մի ըիծ,
Եւ գողիակոս աննշան մի գիծ,
Թե խուն կայծեր են Սալլ եւ Որիոն
Զորս հագիւ չափեց մեծ ճգամբ Նեւտոն,

Թե դարեր պէտք են բուելու համար
Երկնից մեջ ցանուած աստեղքն անհամար,
Ո՞րքան գծուծ է իմաստնոց երկրի
Գիտուելին որ լոկ չոր հաշւօք բերկրի . . .

* * *

Լուսեղեն կամարք՝ անեղբ ասպարեզ
Ուր ամեն վայրկեան բեւօք բոցակեզ
Այօրք՝ հառաչանք մեր բարձրանան շեշտ,
Ուր հանգչի յուսով ըրբ կուսին պարկեշտ,

Ոսկեփունջ շողեր եւ վարդ արշալոյս,
Զարբուցեք անցեալ երազներ հոգւոյս,
Հոգւոյս որ անձկայ տակաւին իբրեւ
Մանուկ հիացեալ շօշափել զարեւ:

Ո՞հ այս երփնագոյն կամարեն անդին
Ես դեռ նշմարեմ այլ չքնաղ երկին,
Բայց ի գուր խնդրեմ հորիզոնին ծայր
Այն հրեշտակ սիրուն որ ինձ ժպտտ տայր:

ԱՌ ՍԻՐԵԼԻ ԸՆԿԵՐՆ ԻՄ

Թ Ո Վ Մ Ա Ս Թ Ե Ր Զ Ե Ա Ն

Որպիսի՞ ինչ է այն լար սրի որ եւ յեւ
բազմամեայ լուրեանց ոչ նուազէ յառաջնոյ
պնդուրենէն, այլ եւ առաւելու քաղցրութեամբ՝

Հ. Պ. Եւոնդ Մ. Ալիսան

Քո յուշատետրին մեջ այն երբեակ տող
Զորքս գծած է մեծ Հայրն քերթող՝
Եւ համրուրեցի շրքամբ ջերմեռանդ
Եւ կազդուրեցաւ հոգիս իմ հիւանդ .
Ո՛վ կրնայ լսել նորա քաղցրիկ լար
Եւ սիրտ փղձկելով ջ'յուզուիլ՝ չիլար :

Նորա՛ որ կրթեց մանկական սիրտ մեր,
Պարտիմք դու եւ ես սուրբ եւ հեշտ ժամեր ,
Ժամեր որ անշուշտ բռան մինչ յերկին ,
Իցի՛ւ քե մանուկ լինեինք կրկին :

ՀԱԼՔԻ ԵՒ ԲՐԻՆՔԻԲՈ

Զքնաղ եւ հանդարտ ժամեր, ուր բռաք՝
Ինչպէս խամրեցաք ծաղկանց պէս արագ .
Ո՛վ հեշտ խորհուրդներ որ մեղմ ալեաց պէս
Անոյշ մըմնշով հոսեիք սրտես ,
Ի՞նչ շուտ խոյս տուիք՝ գերդ բոջնոց խմբեր
Զորս ուժգին հողմունք վանեն անտարբեր :

Հալքի՛ Բրինքիբո, ափունք զովարարք ,
Զրերուն միջեւ րացուած նունուփարք ,
Զեր անտառաց մեջ, ձեր բլրոց վերայ
Եւ վազվառեցի իբրեւ մի տղայ .
Զեր պայծառ երկնից ծծեցի բարձ սղ ,
Միշտ կանաչ սոճեաց ձեր շնչեցի հոտ .
Լսեցի կարկաշն ալեաց փրփրաղէզ
Որք գերդ սիրահար համրուրեն գձեզ ,
Եւ ձեր հեզաշունչ հողմոց զգուանքեն
Զովացան խորհուրդք որ ճակատս այրեն :

* * *

Ի՞նչ փոյր ինձ վարձեալ նուագներ երգեր
Որք չեն շարժեր սիրտ կամ վիշտն ամուրքեր.
Ի՞նչ փոյր ինձ խաղեր՝ հանդեսներ տաղտուկ
Ուր խոնի ամբոխ, ուր տիրէ աղմուկ,
Ուր արք եւ կանաչք՝ սիրող ցոյցերու,
Շուալլ զարդարանք ծախսն իրարու.
Եւ ի՞նչ փոյր ինձ այն կայծակներ շինծու
Որք դառնան իբրեւ օձեր երկնաջու.
Հոյակապ եւ ճոխ պալատներն ի՞նչ փոյր
Ուր մեղկ մեծատուն՝ զոր կրծէ ձանձրոյր,
Գիշերն ամբողջ՝ շուրջ սեղանին բոյր
Թղթերէն մուրալ յուզմունք սրտին չոր.

Բայց երբոր երգեր եւ ջահեր մարին,
Սիրեմ ես կոզւոյն լուսիւն խորին.
Լուսին՝ որ կամաց կամաց հեռանայ
Կարծես րաժնուի ծովէն ակամայ.
Ձկնորսի նաւակ մի ծփայ հեռուն,
Կարմիր լապտերին լոյս յերես ծովուն
Իբրեւ դողդոջուն սիւնակ ծածանի:
Երկու նշանաձք առոյգ՝ գեղանի
Թեւ ի թեւ գնան պուրակաց յըստուեր
Պատմելով միմեանց սիրոյ երգներ:
Եւ յանկարծ՝ յերկնից կամար ընդարձակ
Չայն մի բարձրանայ անոյշ եւ յստակ.
Ո՞վ է որ երգէ գիւր նորածին սէր,
Երգին հետ սլանայ եւ հոգին ի վեր:

Բայց ափսոս երգեր եւ ասողեր մարին,
Ամեն կողմ տիրէ լուսիւն խորին...
Անոյշ եւ հանդարտ ժամեր, ուր բռաք,
Ի՞նչպէս խամբեցաք ծաղկանց պէս արագ:

* * *

Երբ առաւօտուն կանուխ շատ կանուխ
Պատառին բափին ստուերք հոծ եւ բուխ,
Դիտած է՞ք որջափ բնութիւնն է խաղաղ,
Տեսած է՞ք ալգուն զառաջին ծիծաղ...
Պատուհանս իմ դեպ ի Տիասքէյոս
Աչք իմ յառած են... Հաւեր քաղցրախօս
Աստի եւ անտի տան միմեանց ողջոյն.
Հորիզոնին ծայր նշույլ վարդագոյն
Դեպ ի վեր սփռին առ տակաւ տակաւ.
Լաջակ մի հիւսեալ ոսկւով՝ ծիրանեաւ
Պարզի ընդ ալեր. գեփիւններ բերեն
Թարմ հողի հոտեր քովի անտառէն,
Եւ շարժեն ծառոց մերք ընդ մերք գլուխ:
Հիւղին տանիքէն ճերմակ կապոյտ ծով
Ուղիղ բարձրանայ... Իսկ հեռուն ո՞րջափ
Ծովն է գեղեցիկ. իբրեւ յորդ տարափ
Լոյսեր կը մաղուին մշուշին մեջէն
Տարածելով լայն ծովեր ոսկեղէն.
Եւ արեւն ահա ծագէ շողշողուն,
Եւ բոջունք հազար, եւ կոջնակ ժամուն

Արարածք ամեն, տիեզերք համայն
Ողջունեն գնա՝ երգեն յուրախ ձայն . . .
Անոյշ եւ չքնաղ ժամեր, ո՞ւր բռաք,
Ինչպէս խամրեցաք ծաղկանց պէս արագ :

* * *

Ոչ սիրեմ երկին մութ եւ ամպամած,
Ոչ սիրեմ հանդարտ ծով լայնատարած,
Ոչ անշարժ ծառեր, ոչ հաւեր ի սուգ,
Ոչ վարդ, ոչ անտառ որ ջունին հոտ՝ շուք,
Սակայն ի՞նչ պէտք է ծովուն՝ անտառին,
Ի՞նչ պէտք է երկնից, հաւուն եւ ծառին
Գեղ, գոյն, հոտ տալու, կեանք տալու համար,
Պէտք է հովերուն շունչ կենդանարար,
Պէտք է ճառագայթ մի լոկ գուարթուն :

Միթե՞ ոչ այսպէս է եւ սիրտ մարդուն,
Երբոր իմ հոգին է մեղամաղձոտ,
Ի՞նչ խնդրէ եւ ի՞նչ բանի է կարօտ.
Յուսոյ մի շողին բաւ է ինձ փայլիլ,
Ուրախութեան ինձ բաւ է մի կարիլ . . .

Հալքի, Բրինժիբո, ձեր ափանց վերայ
Զեր սոճեաց ներքեւ սիրով խորհնցայ.
Զեր երկնից շողեր, ձեր ալեաց մբմունջ,
Զեր անտառաց հոտ, ձեր հովերուն շունչ
Լցին սրտիս մէջ անոյշ գգացմունք,
Օրհնեալ բլլաք զուք ո՞վ սիրուն ափունք:

Մ Ա Հ

Ի մանկութենէ ուսայ քո անուն.
Որ ձեզու սարսուռ մէջ ոսկորներուն.
Երբ զքեզ հնչեն՝ ձեր մանուկ եւ կին
Սոսկալով ծածկեն ձեռք գրեխնին:

Ի մանկութենէ լսեմ քո անուն,
Մահ աներեւոյթ, որ յոտին կանգուն՝
Միշտ կանգուն՝ կենաց նեղ սեմին վերայ,
Տարածես յերկիր մութ ստուեր հսկայ:

Ի մանկութենէ տեսայ զարհուրած
Յաղբական գործեր քո եւ կոտորած ,
Տեսայ որ զանէր բազեր փշրեցիր ,
Վաղեմի փառքեր ըրիր ցան ու ցիր :

Ի մանկութենէ զարհուրած տեսայ
Որ փափուկ հարսէն զատեցիր փեսայ ,
Մայրը՝ զաւակն եւ անկարեկիր
Գրկելով քո սեւ բազկաց մէջ տարիր :

Բայց ո՛ր, ո՛ր տարիր ... այս հարց անաւոր
Ի մանկութենէ լսեմ ամեն օր .
Մահ, ո՛ւր տանիս, ո՛ւր ... այս երկրայութիւն
Անվեհեր քաջաց չորցրէն արիւն :

Սակայն ոչ ի քեն, մահ, դողամք այնչափ
Որքան անծանօթն ազդէ մեզ սարսափ .
Շատեր իսկ խնդրեն ըմպել քո բաժակ
Թէ զխոնային ինչ ծածկես քելիղ տակ :

Ի մանկութենէ չայդ խորհիմ յաճախ ,
Փարատել կամիմ անծանօթին վախ ...
Յանձանօթն էի ես զեռ ջծնած
Եւ չունէի վախ , չունէի կասկած :

Ինչո՞ւ յետ մահուն երկնջիմ նորէն
Դառնայ յանձանօթն ուր էի արդէն .
Ինչո՞ւ խորշիմ, մահ, ետեւեղ երբայ
Թէ որ զու գիս հոն տանիս անսխալ :

Ի մանկութենէ կամին գիս խարել ,
Մահ, չես իրական այլ մի առասպել ,
Եւ ազատ մտքին համար է ամօր
Վախնայ այն բանէն որ է անծանօր :

Անծանօր է ինձ այս աշխարհ անգամ
Եւ այն ամեն իր զոր տեսնեմ՝ զգամ .
Անծանօր է որ հիւսէ քնոյ թել
Եւ հրեշտակ որ գայ գիս զարբուցանել :

Անծանօր է սեր, անծանօր է յոյս
Որ բրբոսացնեն զոյգ թեւեր հոգւոյս ,
Եւ ինձ անծանօր է նոյն ինքն Աստուած
Զոր մանկութենէս պաշտեմ երկիւղած :

* * *

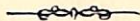
Մահ, եկ հաշտուիմք, տո՛ւր ինձի քո զաջ,
Եւ տար հոգիս Տեառն արոողն յառաջ,
Երբ նա դատիցի քե ժամն է պատրաստ ,
Թէ ցաւոց օրերն իմ լցեալ են աստ :

Ե՛կ այգուն կանուխ երբ հաւիկ զարթնու
Եւ գերգ օրհասին եղերգէ աղու.

Ե՛կ այգուն այգուն, Ե՛կ գգոյշ գգոյշ,

Մի վրդովեր կինս որ ննջէ անոյշ:

Ե՛կ այգուն այգուն երբ լոյսն է նուաղ,
Եւ աչք յարտասուս եւ շուրթն ի ծիծաղ,
Պիտի գտնես զիս յերազ լուսաթոյր,
Պատրաստ ընդունիլ քո սառած համրոյր:

Տ Ա Գ Ն Ա Պ

Բուռն յորձանք կենաց արագ ընթանայ,
Արագ զիս յառաջ վանէ անխնայ,
Օրեր եւ ժամեր սահին անդադար,
Ոչ մի բոպէ կանգ առնուլ չեմ կրնար:
Հագիւ քէ ծագէ զուարթ առաւօտ,
Տակաւին ժպտիլ եւ զգամ կարօտ,
Եւ անդէս հասնի զիշեր միզապատ.
Երէ փափաքիմ վեր բոջիլ ազատ,
Եւ քառիլ վերայ աստեղաց պահ մի.
Ի վայր գլորէ զիս միշտ ձեռք քշնամի:
Երբ կամիմ ծծել հովերուն զով շունջ
Կամ լսել ծովուն ներդաշնակ մրմունջ,
Հոգեր սնոտի, եւ տագնապ գծուծ
Բռնութեամբ մղեն զիս հեռու, եւ լուծ
Աշխարհի այնպէս վրաս ծանրանայ
Որ շարժիմ յանգեաւ իբրեւ մեքենայ:

Ո՛վ բշուառ հոգի որ իբրեւ բոջուն
 Նեղ վանդակի մէջ բանտարկուած ես դուն,
 Անգոր բեւերդ աստ անդ զարնես ի գուր,
 Չես կարող խցել կապանքներդ ամուր.
 Իցի՛ւր քեզ գայուն լինէիր նուազ՝
 Գեթ ոչ տանջէիր այսպէս հանապազ:
 Ոչ արփին ունի քեզ համար ժպիտ.
 Ոչ լերանց սարեր, ոչ կանաչ հովիտ
 Ոչ են քո բաժին, այլ բաղդին կառակ՝
 Պէտք է բաժակ դառն ըմպես ցյատակ.
 Մի երջանկութեան յուսար դու՛ չիմար,
 Ձի պարտիս զոհուիլ մարդկութեան համար.
 Սակայն գոհ եղիւր երէ քո երգեր
 Յաւած սրտերու ամոքեն վերքեր :

Ց Ա Ն Կ

Իմ խորհուրդներ	5
Վռայիոր	9
Կին	13
Յե՛ս յիսուն ձմեռան	16
Նորածին	18
Սիկար	20
Օղի	22
Մշակ	24
Ման հոր փեսին	28
Հոգի	31
Մի մոռնար զիս	34
Ասեղիք	36
Իմ ժամացոյց	39
Զօն	41
Հունձիք	43
Դրամ	45
Ո՛ւր երբան հոգիք	47
Երկինք	50
Առ սրբելի լնկերն իմ Թովմաս Թեղեան	52
Հալի եւ Իրինգիք	53
Մահ	57
Տազնասպ	61

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0322646

